

TCO GRANSKAR

Arbetskadeförsäkringen behöver genussäkras och förbättras

TCOs ståndpunkter angående arbetskadeförsäkringen

Kontakt

TCO Åsa Forsell
asa.forsell@tco.se

Innehållsförteckning

Arbetskadeförsäkringen behöver genussäkras och förbättras	4
Dagens arbetskadeförsäkring i korthet	4
Utgångspunkter för en bra arbetskadeförsäkring	5
De huvudsakliga problemen i dagens arbetskadeförsäkring	6
TCOs ståndpunkter	7

Arbetskadeförsäkringen behöver genussäkras och förbättras

En välfungerande arbetskadeförsäkring är en förutsättning för ett tryggt och utvecklande arbetsliv. Idag finns det stora brister i vår allmänna arbetskadeförsäkring som behöver åtgärdas samtidigt som det också finns förtjänster som behöver behållas och värnas. Bristerna har skapat en rättsosäker och icke förutsägbar försäkring som inte är jämlik mellan kvinnor och män. Kvinnor har som grupp ett mycket sämre skydd än män om de skadas i arbetet. Att det är så har visats i flera rapporter från myndigheter som Inspektionen för socialförsäkringen, Försäkringskassan och Riksrevisionen. Även försäkringsbranschens utredning, "arbetskadekommissionen", pekar tydligt ut dessa brister. TCO och TCO-förbunden anser att försäkringen behöver genussäkras så att såväl kvinnor som män får ett bra skydd genom arbetskadeförsäkringen.

Den parlamentariska socialförsäkringsutredningen har arbetskadeförsäkringen som en av frågorna att utreda inom ramen för sitt uppdrag och i utredningsdirektiven anges att arbetskadeförsäkringen kan vara lämpad för ett ändrat huvudmannaskap. Det talades tidigare om ett delbetänkande kring arbetskadeförsäkringen, men nu dröjer det till slutbetänkandet som kommer i januari 2015. Arbetskadekommissionen presenterade i sin slutrapport¹ förslag om långtgående förändringar av skyddet vid arbetsskador. De föreslår att försäkringen ska bli primär, så att den bär alla kostnader som orsakas av arbetsskador inklusive kostnader som idag bärs av sjukförsäkringen och av hälso- och sjukvården. Enligt TCOs uppfattning är genomgripande omläggningar av arbetskadeförsäkringens struktur inte möjliga att ta ställning till i dagsläget eftersom det saknas heltäckande statistik för rättvisande analyser och beslutsunderlag.

I den här rapporten presenteras TCOs och TCO-förbundens gemensamma ståndpunkter om vad som behöver göras för att arbetskadeförsäkringen ska bli en välfungerande försäkring, anpassad till dagens arbetsliv och genom vilken både kvinnor och män har ett bra skydd om de skadas i arbetet.

Dagens arbetskadeförsäkring i korthet

Arbetskadeförsäkringen omfattar alla som förvärvsarbetar – anställda, uppdragstagare och egna företagare samt vissa studerande som utsätts för särskilda risker under sin utbildning. Försäkringen gäller om man skadas i arbetet eller på väg till eller från arbetet.

¹ Förslag till en reformerad arbetskadeförsäkring En rapport från Arbetskadekommissionen (2012)

En arbetsskada definieras i regelverket som en skada eller sjukdom som har uppkommit på grund av olycksfall eller på annat sätt orsakats av arbetet. Olycksfall är en skada som uppkommit i samband med en särskild händelse. Händelsen ska vara kortvarig, ovanlig och oförutsedd. Skadliga faktorer i arbetsmiljön kan ge upphov till olika sjukdomar. Exempel på det är tungt eller ensidigt arbete, vibrationer eller skakningar, buller, olika kemiska ämnen och psykiskt påfrestande förhållanden. Psykiska och psykosomatiska sjukdomar som beror på företagsnedläggning, bristande uppskattning av arbetsinsatser och vantrivsel räknas däremot inte som arbetsskada.

Försäkringskassan avgör om det är fråga om en arbetsskada som berättigar till ersättning från arbetsskadeförsäkringen. Men det är först när den drabbade ansöker om ersättning som Försäkringskassan tar upp ärendet till prövning.

Man kan få ersättning från arbetsskadeförsäkringen för vissa kostnader och för den inkomstförlust man gör till följd av en arbetsskada. Blir man sjukskriven på grund av arbetsskadan får man sjukpenning enligt samma regler som vid annan sjukdom, men när det är fråga om en arbetsskada finns det inte någon tidsgräns för hur länge sjukpenning kan erhållas.

Om en arbetsskada gör att arbetsförmågan är nedsatt med minst en femtondel kan man få livränta, under förutsättning att den årliga inkomsten är nedsatt med minst 11 000 kronor (0,25 prisbasbelopp). Livräntan ska täcka inkomstförlusten på grund av skadan, det vill säga 100 procent av inkomstbortfallet, upp till inkomsttaket, 7,5 prisbasbelopp. Man kan få livränta om nedsättningen av förmågan att skaffa inkomst antas bestå under minst ett år, under arbetslivs-inriktad rehabilitering eller vid omplacering eller byte till annat arbete med lägre inkomst. Livräntan beviljas för viss tid eller tills vidare.

Kollektivavtalens kompletterande skydd vid arbetsskada bygger ofta på den prövning av rätten till ersättning som Försäkringskassan gör inom ramen för arbetsskadeförsäkringen.

Utgångspunkter för en bra arbetsskadeförsäkring

Unionen har utarbetat en rapport med titeln *"Unionen och arbetsskadeförsäkringen"* där de bland annat ställer upp ett antal kriterier som arbetsskadeförsäkringen bör uppfylla. TCO och TCO-förbunden ställer sig bakom dessa kriterier som säger att arbetsskadeförsäkringen ska

- i princip hålla den som skadats i arbetet skadelös
- omfatta alla risker som individen utsätts för genom sitt arbete
- omfatta alla personer som skadas i arbetet
- vara förutsägbar och rättssäker så att man på förhand kan göra rimlig bedömning om en skada kommer att godkännas som arbetsskada och att lika fall bedöms lika
- vara följsam så att den anpassas till det rådande arbetslivet
- vara effektiv med så korta handläggningstider som möjligt utan att göra avkall på rättssäkerheten
- i den utsträckning det är rimligt vara utformad för att ge incitament till skadeförebyggande arbete
- vara samhällsekonomiskt effektiv i samverkan med övriga trygghetssystem

- vara legitim med acceptans för de principer och regler som styr försäkringen och tilltro till att försäkringen tillämpas på ett korrekt sätt

De huvudsakliga problemen i dagens arbetsskadeförsäkring

Det mest centrala problemet i arbetsskadeförsäkringen i Sverige idag är tillämpningen. Bristfälliga exponeringsutredningar drabbar särskilt verksamma inom kvinnodominerade yrken, där det ofta saknas kunskap om belastning och belastningsskador i arbetet. Vidare är bristfällig hantering av stressrelaterad psykisk ohälsa ett ökande problem för många av TCO-förbundens medlemmar. Bakgrunden är ofta hård belastning i arbetet och dålig psykosocial arbetsmiljö. Det saknas tillräcklig kunskap om sambanden mellan dessa arbetsförhållanden och arbetsskadorna. Det är också ett problem att man inte i tillräckligt hög grad tillämpar den forskning som finns.

Arbetsskadeförsäkringens bevisregler, det vill säga de krav som ställs på samband mellan arbetsskada och arbetsförhållanden, är en central fråga för tillämpningen av försäkringen. Bevisreglerna ändrades i början av 2000-talet för att göra det lättare för kvinnor att få sina arbetsskador beviljade. Ändringen har dock inte gett avsett resultat. Såväl Försäkringskassan som Inspektionen för Socialförsäkringen och Riksrevisionen har konstaterat att det finns stora skillnader mellan kvinnor och män i beviljandet av arbetsskada.

Generellt sett är det mycket mer komplicerat att utreda en arbetssjukdom än ett olycksfall, då sambandet mellan en sjukdom och arbetet oftare är lättare att ifrågasätta än sambandet mellan ett olycksfall och arbetet. Det finns oftast andra faktorer i den sjukas liv som kan ha orsakat eller bidragit till sjukdomen. Skillnaderna mellan kvinnor och män inom arbetsskadeförsäkringen speglar det faktum att kvinnor och män arbetar inom olika branscher och att belastnings-sjukdomar är vanligare inom kvinnodominerade yrken. Definitionen av begreppet olycksfall innebär också en nackdel för många kvinnor, då den gör det svårt att klassificera skador som är typiska inom vård och omsorg som olycksfall.

Bristerna i tillämpningen och skillnaderna mellan kvinnor och män pekar på att vi har en arbetsskadeförsäkring som varken är rättssäker eller transparent. Personer som skadas behandlas olika och prövningen kännetecknas inte av saktighet och opartiskhet.

Det finns inte tillräcklig kunskap om belastning i arbetet inom olika yrken, särskilt inte inom kvinnodominerade yrken. Det saknas också kunskap om sambanden mellan arbetsförhållanden och psykisk ohälsa. Psykiska sjukdomar är svåra att få godkända som arbetsskador. Samtidigt är psykisk ohälsa numera den vanligaste sjukskrivningsorsaken på nationell nivå. Bland TCO-förbundens medlemmar blir stressrelaterade sjukdomar allt vanligare.

Under senare år har en kraftig minskning skett av antalet anmälda och antalet godkända arbetsskador inom ramen för arbetsskadeförsäkringen. Orsakerna till detta är flera och problematiska på olika sätt.

Sjukförsäkringsreformen 2008 med borttagandet av tidsbegränsad sjukersättning har fört med sig att det blivit svårt att få varaktighetsintyg från läkare, vilket gör att färre sjukfall uppfyller kriterierna för att prövas som arbetsskada. Samtidigt tycks det vara så att många inte ansöker om ersättning för arbetsskada för att de tror att det är så svårt att få en arbetsskada godkänd att det är

meningslöst att ens ansöka. Bristande kunskap, minskad facklig närvaro ute på arbetsplatserna och mindre resurser till exempelvis skyddsombudsutbildningar minskar benägenheten att anmäla arbetsskador. Tidigare hade Försäkringskassan ett självständigt uppdrag att pröva frågan om arbetsskada, men sedan år 2003 ska den drabbade individen själv ansöka om ersättning från arbetsskadeförsäkringen. När få fall prövas innebär det att tryggheten inte når fram till alla på arbetsmarknaden och att skyddet inte täcker alla som drabbas av arbetsskador. Att så få fall anmäls och prövas leder också till att det tar lång tid innan man vet hur tillämpbar ny forskning är, vilket kan ses som ett problem i sig.

Ett annat problem är att statistiken kring arbetsskador är bristfällig och inte ger en heltäckande bild av vilka arbetsskador som sker och vilka kostnader de för med sig, utan bilden varierar beroende på vilken källa som används. Större förändringar i arbetsskadeförsäkringens konstruktion kan inte analyseras på ett trovärdigt sätt med tillgänglig statistik.

TCOs ståndpunkter

Nedan beskrivs vår uppfattning om vilka förändringar som behövs för att förbättra och genussäkra arbetsskadeförsäkringen. Arbetsskadeförsäkringen är nära knuten till sjukförsäkringssystemet och även där finns stora behov av förbättring. TCO presenterade förra året rapporten *"35 förslag för en bättre sjukförsäkring"*. Förslagen syftar till ta fram effektiva åtgärder och skapa möjligheter till återgång till arbete samt skapa ett bra skydd för alla. En del av förslagen nedan knyter an till TCOs förslag gällande sjukförsäkringen.

1. Förändra ingången i försäkringen så att fler arbetsskador kan prövas

Arbetsskadeförsäkringen har en stark koppling till sjukförsäkringen. Sjukförsäkringsreformen 2008 har haft negativ effekt på arbetsskadeförsäkringen då den naturliga prövningstidpunkten för arbetsskada har försvunnit. Med tidsgränserna för sjukpenning (då arbetsförmågan bedöms mot olika arbeten efter vid olika tidpunkter) och när tidsbegränsad sjukersättning har upphört som ersättningsform tar Försäkringskassan mer sällan upp ett sjukfall till prövning om det är en arbetsskada eller inte. Det är få personer som söker ersättning från arbetsskadeförsäkringen eftersom kriteriet om inkomstförlust på grund av skadan/sjukdomen under minst ett år sällan faller in som en följd av att de långvarigt sjuka numera ges många kortare sjukskrivningsperioder. Läkare förhindras av regelverket att göra sådana långsiktiga bedömningar som de gjorde tidigare. I praktiken berättigar en arbetsskada till full ersättning enbart om skadan/sjukdomen (inkomstbortfallet) bedöms bestå ett år framåt i tiden eller längre, vilket alltså kan innebära att arbetsskadade där varaktigheten inte är känd på förhand går miste om ersättning.

Det behövs en förändring av regelverket för att arbetsskadeförsäkringen ska passa bättre ihop med de regler i sjukförsäkringen som gäller sedan sjukförsäkringsreformens genomförande 2008. TCO föreslår att arbetsskadade ska ha rätt till ersättning från arbetsskadeförsäkringen efter 90 alternativt 180 dagars sjukdom, för att hållas skadeslösa och erhålla ersättning motsvarande hela inkomstbortfallet även när skadans varaktighet inte kan bedömas på förhand. Förslaget innebär en ny regel för när arbetsskada ska prövas som ansluter till tidsgränserna sjukförsäkringen.

I syfte att uppmärksamma potentiella arbetsskador anser TCO att det bör framgå av läkarintyget för sjukskrivning om läkaren anser att sjukdomen/skadan kan ha med arbete att göra. Försäkringskassan bör ha en skyldighet att uppmana den försäkrade att göra en arbetsskadeanmälan när läkarintyget indikerar att sjukdomen har en koppling till arbetet.

Välutbildade skyddsombud på alla arbetsplatser har en avgörande funktion, dels i det förebyggande arbetet, men också för att arbetsskador ska bli anmälda och dokumenterade. TCO anser därför att satsningen och stödet till arbetsmiljöutbildningen behöver förstärkas.

2. Sätt stopp för bristfälliga exponeringsutredningar

Försäkringskassan har en utredningsskyldighet som de inte till fullo lever upp till. Flera undersökningar pekar på problem med kassans bristfälliga utredningsunderlag, i synnerhet bristfälliga exponeringsutredningar. Det är ingen enkel uppgift att genomföra en bra exponeringsutredning, men rapporter från bland annat Inspektionen för socialförsäkringen visar tydligt att kvaliteten är långt ifrån acceptabel. Undersökningar visar att bristande underlag normalt leder till avslag, vilket gör kvalitetsfrågan än viktigare. Det finns en viktig jämställdhetsaspekt också i och med att undersökningarna visar att kvinnor får sämre utredningar än män, vilket i sin tur beror på att kunskapen om sambanden mellan arbetet och de skador och sjukdomar som uppstår är sämre för typiskt kvinnliga yrken för typiskt manliga yrken.

TCO anser att det bör införas krav på motiverat ställningstagande att utredningskravet är uppfyllt innan beslut fattas om arbetsskada. Det innebär att innan beslut om arbetsskada fattas ska man ta ställning till om utredningen är av tillräcklig omfattning och kvalitet för att beslut ska kunna fattas. Om det finns brister i utredningen som inte kan åtgärdas ska det klargöras varför så är fallet. Det är viktigt att staten också säkerställer att Försäkringskassan har tillräckliga resurser att kunna göra fullständiga utredningar av god kvalitet utan att andra delar av verksamheten ska behöva påverkas negativt.

3. Utvidga olycksfallsbegreppet

I den svenska arbetsskadeförsäkringen görs en uppdelning mellan olycksfall och sjukdomar, främst som en följd av att försäkringen från början enbart omfattade olycksfall. I princip finns det inte längre något behov av denna uppdelning. Ett arbetsolycksfall är typiskt sett ofta en skada till följd av en plötslig, oförutsedd och ofrivillig yttre händelse. Men det finns ingen egentlig gräns mellan olycksfall och sjukdomar. Ett svårtolkat område är skador i samband med tunga lyft som ligger i gränslandet mellan olycksfall och annan skadlig inverkan (det vill säga arbetssjukdom). Kvinnor inom vård- och omsorgsyrken har mycket svårt att få sina olycksfall klassade som arbetsskador, vilket sätter de drabbade i en svår ekonomisk situation samtidigt som hela gruppens försäkringsskydd kan ifrågasättas. Inom exempelvis den danska arbetsskadeförsäkringen har man ett mer generöst olycksfallbegrepp.

TCO anser att olycksfallsbegreppet i arbetsskadeförsäkringen bör utvidgas och omfatta även ”planerade” händelser där skada uppstått. Vi bedömer att en sådan förändring ligger väl i linje med vad som uppfattas som legitimt hos allmänheten. Nu anses sällan muskelbristningar, rupturer, ryggskott och liknande som olycksfall, om det skett i ett arbete som man har vana av. Med dagens

olycksfallsbegrepp måste det ha skett något oförutsett eller oplanerat för att skadan ska anses vara ett olycksfall. Vid till exempel ett patientlyft inom vården behöver personen snubbla eller halka, eller så behöver till exempel lyftbältet gå sönder, för att händelsen ska kunna klassas som olycksfall. Patientlyft anses annars som "planerade" trots att lyften ofta har oplanerade inslag som att patienten gör oväntade rörelser eller slutar att själv hjälpa till.

4. Säkerställ att arbetsskadeförsäkringen baseras på aktuell forskning som följer utvecklingen på arbetsmarknaden

Rättspraxis inom arbetsskadeförsäkringen vilar idag på delvis föråldrad vetenskap. Mer resurser behövs till forskning om framför allt sambandet mellan arbetsskador och belastning i arbetet. I synnerhet saknas forskningsevidens kring dessa samband i kvinnodominerade yrken och gällande psykisk ohälsa. Det är viktigt att bevaka utvecklingen på arbetsmarknaden mot att det gränslösa arbetet blir allt vanligare där arbete utförs oberoende av plats och det skapas en gråzon mellan arbete och fritid.

För att utveckla arbetsskadeförsäkringen bör Försäkringskassan eller någon annan myndighet ges ett uppdrag att varje år rapportera områden där det anmäls många arbetsskador, men där vetenskapligt stöd kring skadlig inverkan saknas. Detta bör sedan läggas till grund för fördelning av forskningsanslag. Staten behöver säkerställa att de luckor som identifieras kan täppas till genom att stimulera att sådan forskning bedrivs.

Ett viktigt positivt exempel är Statens beredning för medicinsk utvärdering (SBU) som nyligen genomfört en sammanställning om arbetsmiljöns betydelse för depression och utmattningssyndrom och vidare arbetar med en sammanställning av forskningsevidens mellan arbete och sjukdom/besvär i ryggen.

TCO ser också ett värde i att skapa en partsgemensam samrådsgrupp där bland annat arbetsmarknadens parter ges ett inflytande över praxisutvecklingen inom arbetsskadeförsäkringen.

I sammanhanget bör nämnas att mer resurser behöver läggas på forskning kring arbetsmiljö generellt. TCO har i en skrivelse till regeringen 2013 tillsammans med övriga parter på arbetsmarknaden påtalat behovet av ett kunskapscentrum på arbetsmiljöområdet. Skrivelsen stöds också av ett antal svenska forskare. Arbetsmiljöverket har fått 2 miljoner kronor under 2014 för att starta upp en kunskapsfunktion, men det är avsevärt mycket mindre än vad som skulle behövas. I parternas förslag ligger också att kunskapscentret skulle få en övergripande samordningsfunktion och placeras vid befintlig, oberoende forskningsmyndighet, universitet eller högskola.

5. Förbättra den ekonomiska tryggheten vid arbetsskada

Det är helt rätt att det inte finns någon maximal tid med sjukpenning när orsaken är arbetsskada, då det skulle gå emot syftet med försäkringen: att hålla personer som skadats i arbetet skadeslösa. För att detta syfte ska uppnås för en merpart av de arbetande behöver inkomsttaket höjas så att inkomstnivåer åtminstone upp till omkring 10 prisbasbelopp ersätts. Inkomsttaket bör dessutom räknas upp med löneutvecklingen i stället för prisutvecklingen för att ersättningen inte ska urholkas i tider av reallöneutveckling, varför inkomsttaket bör uttryckas i inkomstbasbelopp i stället för prisbasbelopp.

I likhet med inkomsttaket i försäkringen bör beviljad livränta räknas upp på ett bättre sätt än idag. TCO anser att man bör ta bort regeln som säger att inkomstunderlaget för inkomsten om skadan inte inträffat endast fastställs en gång och sedan indexeras, då indexet ofta inte motsvarar den faktiska löneutvecklingen. Regeln blir särskilt orättvis när inkomsten efter skadan utgörs av en fiktiv inkomst som hela tiden räknas upp med faktisk löneutveckling i ett yrke som man inte arbetar i och aldrig har gjort.

Därutöver bör omvänd bevisbörda gälla när livränta prövas på nytt. I de fall arbetsskadeersättningen har tidsbegränsats ska Försäkringskassan ha bevisbördan för att skadan inte längre består vid prövning av en fortsatt period. Idag har den arbetsskadade den fulla bevisbördan om Försäkringskassan skulle ändra sin bedömning jämfört med vad som tidigare gällt, även om ersättning kan ha betalats ut i flera år.

6. Lagg mer fokus på arbetsskadades rehabilitering och omställning

Förutsättningar och drivkrafter för arbetsskadade att ta till vara sin kompetens och arbetsförmåga behöver förbättras och mer fokus läggas på rehabilitering och omställning till annat arbete när så behövs.

Det är helt rätt att arbetsskadade kan erhålla rehabiliteringsersättning och livränta för studier i rehabiliteringssyfte. För arbetsskadade är regelverket mer tillåtande än för andra sjukskrivna. Här tillåts även längre högskoleutbildningar, vilket TCO anser borde gälla även för sjukskrivna utan arbetsskada (se rapporten *"35 förslag för en bättre sjukförsäkring"*).

TCO föreslår i rapporten också ökade incitament för arbetsgivare att arbeta med rehabilitering, arbetsanpassning och hälsofrämjande arbete på arbetsplatsen genom ett ökat kostnadsansvar för långvarig sjukfrånvaro parallellt med ett minskat kostnadsansvar för kortvarig sjukfrånvaro. De förslagen är relevanta även vid sjukfrånvaro på grund av arbetsskada. Ökade incitament kan skapas antingen genom att arbetsgivarna står för delfinansiering av sjukpenningkostnaderna för längre sjukfall eller genom att sanktionsavgifter införs för arbetsgivare som inte följer arbetsmiljölagen.

TCO föreslår att staten stimulerar framväxten av trygga omställningsavtal som kan hantera omställningsbehov som beror på ohälsa. Även ohälsa på grund av arbetsskada skulle kunna omfattas av sådana omställningsavtal.

Därutöver anser TCO att det bör utredas om det är lämpligt och genomförbart att införa en möjlighet för arbetsskadade att välja engångsbelopp i stället för livränta, i första hand vid delvis nedsatt arbetsförmåga och mindre livräntebelopp för att inte äventyra den arbetsskadades försörjning. Vid mindre livräntebelopp skulle ett engångsbelopp kunna vara till större nytta för den skadade. Dagens konstruktion kan göra att arbetsskadade inte tjänar ekonomiskt på att utvecklas i arbetslivet då den samlade inkomsten inte stiger vid ökad arbetstid och/eller högre lön. Sådana potentiellt negativa effekter på arbetsskadades intresse för rehabilitering, omställning och utveckling i arbetet skulle kunna förhindras genom möjlighet att välja engångsbelopp.

7. Förbättra statistiken om arbetsskador

Den samlade statistiken kring arbetsskador är bristfällig. Ingen myndighet har helhetsansvaret att tillhandahålla heltäckande statistik, utan olika myndigheter

samlar in statistik kring arbetsskador utifrån sina respektive perspektiv och uppdrag. Bilden av dagsläget ser olika ut, beroende på vilken statistikälla som används. Kunskapen om de arbetsskador som sker i dagens arbetsliv behöver öka, liksom kunskapen om kostnader relaterade till skadorna, inte bara inom ramen för arbetsskadeförsäkringen, utan också i ett bredare perspektiv. Statistiken om arbetsskador behöver också innehålla uppgifter om arbetsmiljön och det förebyggande arbetet, för att öka kunskapen om arbetsskadors uppkomst och hur de kan förhindras.

TCO anser att staten bör ge någon myndighet ansvar att ta fram, bevaka och samordna statistiken över arbetsskadornas förekomst och kostnader för att skapa en så heltäckande bild som möjligt av arbetsskador på dagens arbetsmarknad. I ansvaret bör ingå att samordna statistiken med de andra myndigheter som tar fram statistik kring arbetsskador utifrån sitt respektive perspektiv.

TCOs förslag till förbättringar av arbetsskadeförsäkringen går att genomföra inom ramen för arbetsskadeförsäkringens befintliga struktur, det vill säga utan att förändra uppbyggnaden av försäkringen. Som vi beskrev i inledningen har stora omläggningar av arbetsskadeförsäkringen diskuterats såväl inom den parlamentariska socialförsäkringsutredningen som i den så kallade arbetsskadekommissionen. Det skulle innebära att arbetsskadeförsäkringens grundläggande struktur förändrades. Idéer som återkommer är att göra arbetsskadeförsäkringen primär, så att den bär alla kostnader som orsakas av arbetsskador inklusive kostnader som idag bärs av sjukförsäkringen och av hälso- och sjukvården; att införa riskdifferentierade premier och att lägga ut mer av arbetsskadeförsäkringen på privata aktörer. TCO anser dock att förändringar av försäkringens uppbyggnad och struktur förutsätter att heltäckande statistik finns på plats för att säkerställa ett rättvisande beslutsunderlag.

Att gå från dagens system till en primär skadeståndsbaserad arbetsskadeförsäkring skulle innebära stora förändringar för de försäkrade och effekterna av en sådan genomgripande omläggning är mycket svårbedömda. Det behövs mer kunskap om arbetsskadornas förekomst och kostnader i olika branscher för att laborera med beräkning av premier och hur premierna kan komma att påverka olika branscher, yrken och företag. Risken är att differentierade premier i slutändan leder till att de med mer riskfyllda arbeten får betala för riskdifferentieringen med lägre löner. TCO ställer sig tveksam till om nyttan med differentierade premier överskrider de negativa effekter de kan medföra. Differentierade premier har sannolikt negativa effekter i form av underrapportering av arbetsskador och selektion genom att arbetsgivarna undviker att anställa högriskpersoner. Det är inte osannolikt att de negativa effekterna kan bli större än de eventuella positiva effekterna såsom bättre arbetsmiljöarbete, säkrare arbetsplatser, ökad hälsa och färre arbetsskador.

TCO anser inte att det finns bra argument och beslutsunderlag för att genomföra grundläggande förändringar av arbetsskadeförsäkringens uppbyggnad. Men däremot anser vi att frågorna kan utredas närmare när väl heltäckande statistik finns på plats.

TCO

TCO är en facklig centralorganisation som har 14 medlemsförbund med tillsammans 1,3 miljoner medlemmar. Därav är 60 000 studerandemedlemmar i något av fackförbunden inom TCO.

Bland TCO-förbundens medlemmar finns många olika yrkesgrupper, allt från civilekonomer, jurister, civilingenjörer och statsvetare till socionomer, lärare, sjuksköterskor, poliser och skådespelare. TCO är den fackliga centralorganisation vars förbund organiserar flest akademiker.

TCO-förbunden finns inom alla områden på arbetsmarknaden, inom såväl privat och offentlig sektor som inom tjänste- och tillverkningsindustrin. Fackförbunden har stora kunskaper och lång erfarenhet av de spelregler som gäller mellan anställda och arbetsgivare.

Vill du veta mer? Gå in på www.tco.se

FINANSFÖRBUNDET

JOURNALIST
FÖRBUNDET

symf

Teaterförbundet
/ för scen och film

UNIONEN

VISION

